

Bu çözüm kitapçığında 75 sorunun çözümü vardır.

1. Determinizm (Environmentalizm Çevreci): Doğa, insan davranışlarında sorumlu olan faktördür. İnsan doğanın kendine sunduğu kadar doğadan yararlanır, yeni beşeri faktörler, fiziki faktörler tarafından kontrol edilir.

Possibilizm (İnsancı - Olasılık): İnsan, doğa koşullarına karşı birtakım tedbirler alabilir. İnsan aktif bir güçtür. Tabiat şartlarını engelleyici tedbirler alabilir, insan çevrenin denetiminde değildir, çevre insanın egemenliği altında bulunmaktadır.

Probabilizm (Olabilircilik): Determinizme tepki olarak doğmuştur. Fiziki çevre insan faaliyetlerini kontrol eder. Aynı zamanda, bazı kültürler teknolojiyle doğanın yarattığı baskıları yenebilir.

Pozitivizm: Bu akım, insanların yeryüzünü nasıl organize ettiklerini tanımlamak için kurallar bulmaya çalışmıştır. İstatistiksel hesaplara, hipotezlere ve matematiğe bağlıdır.

Modernizm: Bu akımda matematik kesinlikle yoktur. Geçmişteki görüşleri reddettiği için, yeni ve farklı olan her şeyin kullanılması yoluna gidilmiştir.

Cevap A

2.

PALEOZOİK	PERMİYEN	248	Birçok deniz canlılarının sona ermesi Hersinyen dağ oluşumu
	KARBONİFER	290	İlk anfibiler (kara ve denizde yaşayanlar) Geniş yapraklı gür ağaçlar
	DEVONİYEN	354	İlk ağaçlar
	SİLÜRİYEN	417	Kaledoniyen dağ oluşumu İlk kara bitkileri
	ORDOVİSYEN	443	İlk balıklar
	KAMBRİYEN	490	İlk deniz kabukları

CEVAP: D

3. Bazı hava kütlelerinin sembolleri

- Tropikal Hava Kütleleri (T)
- Polar(Kutup) Hava Kütleleri (P)
- Ekvatorial Hava Kütleleri (E)
- Arktik Hava Kütleleri (A)
- Antarktik Hava Kütleleri (AA)
- Denizsel (Maritime) Hava Kütleleri (m)
- Karasal (Continental) Hava Kütleleri (c)

Türkiye sahip olduğu mutlak konum özelliğine bağlı olarak ekvatorial, arktik ve antarktik hava kütlelerinin etkisi altında kalmamaktadır.

CEVAP: C

4. Yeryüzünde playaların en güzel örnekleri ABD'deki Büyük ve Küçük Tuz göllerinde bulunmaktadır. Playalara, Kuzey Afrika'da özellikle Tunus'ta Şot, İran'da Kevir, Türkistan'da Takır adı verilir.

CEVAP: A

5.

Buzulun Adı ve Yeri	Günlük hızları (Gün/metre)
Unterar (Alpler)	0.14-0.21
Mer de Glace (Alpler)	0.28-0.47
Lodal (İskandinavya)	0.10-0.65
Antarktika Buz Örtüsü	0.30-0.50
Himalaya Buzulları	2.0-3.0
Batı Grönland Buzulları	10-30

Tablodan da anlaşılacağı gibi dünyadaki en hızlı buzullar Grönland ve Himalaya Dağları'ndaki buzullardır. Özellikle Grönland buzullarının bu hızı, yataklarının darlığı ve kuvvetli eğim değerlerine sahip olmasından kaynaklanmaktadır.

CEVAP: A

6. Troposfer: Atmosferin en alt katıdır. Bu katın kalınlığı Ekvatorial bölgede ortalama 14, kutuplarda ise 8 km'dir. Troposferin yüksekliği mevsimlere bağlı olarak değişir. Bu değişim özellikle orta ve yüksek enlemlerde daha belirgindir. Yaz mevsiminde yüksekliği artarken kış mevsiminde azalır. Troposfer içinde sıcaklık, yükseltilere çıkıldıkça ortalama her 100 metrede 0,5 °C azalır. Bu nedenle üst kısmında - 50 °C ye kadar düşer. Atmosferdeki gazların %75'i bu katta bulunur. Hacim oranlarına göre troposferdeki gazların yaklaşık %78'ini azot, %21'ini oksijen ve %0,96'sını asal gazlar (argon, hidrojen, kripton, neon, ksenon ve helyum) oluşturur. Hava olayları bu katta meydana gelir. Sıcaklıkta ani değişimin görüldüğü troposferden stratosfere geçiş yüzeyine tropopoz denir.

CEVAP: E

7. Göreceli yaşlandırmanın yapılmasının prensipleri:
- Orijinal yataylık prensibi
 - Üst üste bulunma prensibi/süperpozisyon prensibi
 - Birbirini kesme ilişkisi prensibi
 - Kapanım/İnküzyon prensibi
 - Yanal devamlılık prensibi
 - Fosil diziler

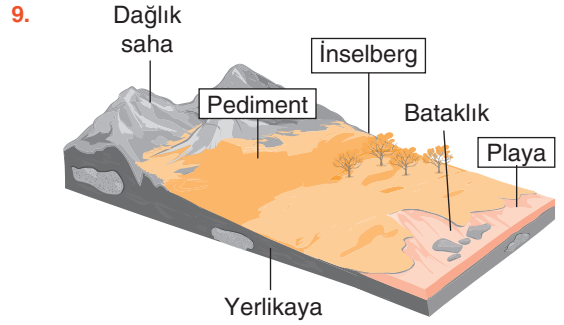
Mutlak yaşlandırma: Jeologlar günümüzde kayaçların yaşını belirlemek için kayalar içindeki radyoaktif elementleri inceleyebilirler. Bu alana radyometrik yaşlandırma veya jeokronoloji denir.

Cevap E

8. Soruda verilen duruma en uygun örnek sıralanış aşağıdaki gibidir.

Kalker	
Marn	
Kumtaşı	
Konglomera	
Yerli Kaya	

CEVAP: A

CEVAP: A

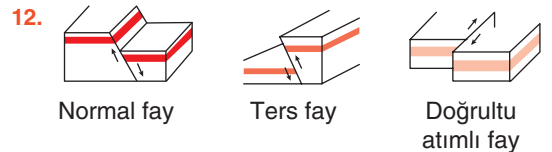
10. KİMYASAL TORTUL KAYAÇLAR

Silisli	Karbonatlı	Evaporitler	Yanıcı kayaçlar
Sileks	Traverten veya kalkertüfü	Kalker (Alçıtaşı)	Turba
	Oolitik kalker	Anhidrit	Linyit
	Dolomit	Kayatuzu	Maden kömürü
			Antrasit
			Petrol
			Asfaltit

CEVAP: E

11. Tefra (Piroklastik): Volkanik patlamalar sonucu yer-yüzüne çıkan katı maddelerdir. Bu maddelerin birikmesi sonucu oluşan tortullardır.

CEVAP: C

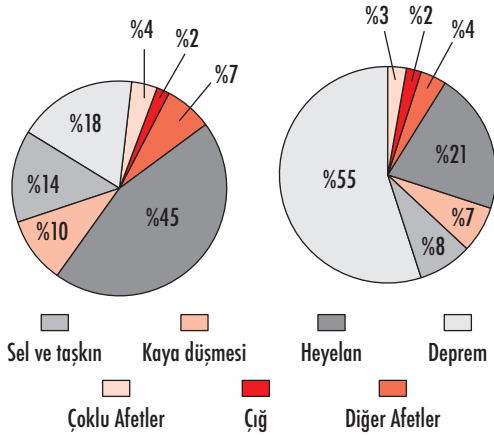

CEVAP: A

13. Dünyada kuraklık ve buna bağlı ortaya çıkan açlık, susuzluk gibi nedenlerle ölümlerin ve ekonomik sıkıntıların yaşandığı ülkelerin başında Çin gelmektedir. Dünyanın en fazla nüfusa sahip ülkesi olan Çin tarihinin çeşitli dönemlerinde kuraklıktan pek çok insanın öldüğü kaybedilmiştir. Dünya tarihinde kuraklık nedeniyle ölümlerin ülkelere göre dağılımına bakıldığında Çin, Baglades, Hindistan, Etiyopya ve Sudan gibi nüfusu fazla veya yoksul olan ülkelerde kuraklık nedeniyle insan ölümlerinin çok fazla olduğu görülmektedir.

CEVAP: A

14.

CEVAP: A

15. Fumarol evresi: Sıcaklığın 1000° – 200°'ler arasında olduğu evredir. Çıkan gazların büyük bir kısmını su buharı meydana getirir. Ayrıca HCl, CO₂, NH₄ Cl gazları çıkar.

Solfatar evresi: Sıcaklığın 200° – 100°'ler arasında olduğu evredir.

Mofette evresi ve sıcak su kaynakları: Sıcaklığın 100°'nin altına düştüğü evredir. CO₂ gazı çıkar. Ayrıca su buharı yoğunlaşarak sıcak kaynakların (termal kaynakların) oluşmasına olanak sağlar.

CEVAP: B

16.

BİTKİLERİN YETİŞME KOŞULLARI

İKLİM FAKTÖRÜ

- Sıcaklık
- Rüzgâr
- Nem
- Işık

EDAFİK (YERSEL) FAKTÖRLER

- Toprak
- Su
- Topoğrafya

BIYOTİK FAKTÖRLER

- İnsan
- Hayvan
- Bitki

CEVAP: E

17. İnce bünyeli(killi-ağır) topraklarda ısınma olayı ve tava gelme olayı oldukça geç gerçekleşir ve işlenmeleri de oldukça güçtür.

CEVAP: D

18. Basınç

Sıcaklık ile ters orantılıdır.

Yükselti ile ters orantılıdır.

Yer çekimi ile doğru orantılıdır.

Yoğunluk ile doğru orantılıdır.

CEVAP: B

19. 30 derece enlemlerinden Ekvator'a doğru esen alizeler yer yüzündeki esme süresi en uzun ve etki alanı en geniş olan rüzgârlardır.

CEVAP: A

20. Ekvatorial iklimde yıl boyunca, tundra, sert karasal ve savan iklimlerinde yaz aylarında ılıman karasalda ise ilkbahar aylarında ısınan havanın yükselip soğumasıyla karakteristik olarak konveksiyonel yağışlar görülmektedir. Ancak muson ikliminin yağış oluşum şekli orografik yağıştır.

CEVAP: E

21. A) 0°C'nin üstünde sıvı biçiminde olanlar: Sis, bulut, çiy ve yağmur
B) 0°nin altında katı biçiminde olanlar: Kar, dolu, kırağı ve kırç

CEVAP: E

22. Dünya üzerine Akdeniz çevresi ülkelerde karstik göllerin varlığı daha fazladır.

ABD'nin doğusunda, Afrika'nın doğusunda, Asya'nın iç kesimlerinde tektonik oluşumlu,

Kanada ve İskandinav Yarımadası'nda buzul gölleri yaygındır.

CEVAP: A

23. • Meriç: (Türkiye – Yunanistan)
• Arpaçay: (Türkiye – Ermenistan)
• Asi: (Türkiye – Suriye)
• Aras Nehri: (Türkiye – Azerbaycan – İran – Ermenistan)

CEVAP: C

24. Seki oluşumunda epirojenik hareketler, peribacaları oluşumunda volkanizma faaliyeti akarsuyun yanında etkili olmuştur.

CEVAP: B

25. Tuna: Almanya'dan kaynağını alır. Karadeniz'e dökülür. Taşımacılık yapılır. Avrupa'nın en büyük 2 akarsuyudur.

Ren: Atlas Okyanusu'na dökülür. Haliç oluşturulmuştur. Taşımacılık yapılır. İsviçre Alplerinden doğar.

Elbe: Atlas Okyanusu'na dökülür. Haliç oluşturulmuştur. Denge profiline ulaşmıştır. Taşımacılık yapılır.

Weser: Atlas Okyanusu'na dökülür. Haliç oluşturulmuştur. Denge profiline ulaşmıştır. Taşımacılık yapılır.

CEVAP: E

26. Haritada renk sınıflandırılmasında okuma yazma oranı %50'den az olan ülkeler en koyu renk (siyah) ile gösterilmiştir. Buna bağlı olarak bu renkle gösterilen ülkeler arasında Mozambik yer almaktadır.

CEVAP: A

27. • Zengin tatlı su kaynaklarının varlığı
• Korunaklı alanların olması
• Av hayvanlarının varlığı
• Tohum ve meyve bolluğu
• İklim şartlarının elverişli olması
• Verimli tarım arazisinin bulunması

Ancak öncelikli neden olarak su kaynakları yani hidrografik yapı karşımıza çıkmaktadır.

CEVAP: D

28. Nüfus artırıcı politikalar, nüfus artış hızının düşük olduğu ülkelerde uygulanır. Avrupa Birliği, Rusya, ABD Kanada, Japonya, Avustralya ve Yeni Zelanda'da bu tür politikalar uygulanır.

Nüfus azaltıcı politikalar kişi başına millî gelirin düşük olduğu, az gelişmiş ülkelerde uygulanır.

Çin, Hindistan, Endonezya ve Nijerya uygulandığı başlıca ülkelerdir.

Nitelik ve nicelik iyileştirici politikalar nüfus artış hızının büyük sorunlar yaratmadığı az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerde uygulanır.

Türkiye, Arjantin ve Meksika uygulandığı başlıca ülkelerdir.

CEVAP: D

29. Fiğ, korunga, yonca ve burçak hayvancılıkta kullanılan yem bitkileri arasında yer almaktadır.

CEVAP: E

30. Dünyanın en çok balık avlayan ülkesi Çin'dir. Çin'i Hindistan, Endonezya, Vietnam, ABD, Japonya ve Şili gibi ülkeler takip eder.

CEVAP: A

31. BM Kalkınma Programı'na göre kaçınılması gereken 5 büyüme modeli şöyledir;

Acımasız büyüme: Ekonomik büyümenin gerçekleştiği ancak yoksulluğun arttığı büyüme modelidir.

İşsiz büyüme: Ekonomik büyümenin gerçekleştiği ancak işsizliğin devam ettiği büyüme şeklidir.

Sessiz büyüme: Ekonomik büyümenin demokrasi ya da insan haklarına uyum sağlayamadığı büyüme şeklidir.

Köksüz büyüme: Ekonominin büyümesiyle insanların kültürel kimliklerini ekonomi ile birlikte kaybettiği büyümedir.

Geleceksiz büyüme: Ekonomik büyümenin gelecek nesillerin ihtiyacı olan kaynakları tüketmesidir.

CEVAP: E

32. Muhammed İdrisi: Fas'ta dünyaya gelmiştir, kendisi Kuzey Afrika ülkelerini, İngiltere'yi, Fransa'yı, Mısır, Şam ve anadoluyu gezmiştir, Nijerya'yı keşfettikten sonra Dünya'nın yuvarlak olduğunu iddia eden El İdrisi, Sicilya Kralı Roger'in daveti üzerine Sicilya'ya yerleşmiş ve *Kitab-ı Ruger* adlı kitabını yazmıştır.

CEVAP: A

33. Kültürü Oluşturan Unsurlar

Maddi (Somut) Unsurlar	Manevi (Soyut) Unsurlar
Coğrafi konum, Toprak özellikleri, Su özellikleri, İklim özellikleri, Yeryüzü şekilleri, Simgeler (Anıt, saray, kıyafet gibi)	Dil, Din ve inançlar, Örf ve adetler, Hukuk kuralları, Dünya görüşü, Ahlak kuralları, Komşu kültürler, Siyasal örgütlenme

CEVAP: A

34. Subkontinental Devletler: Yarı kıtasal alanlı devletlerdir. Hindistan, Çin, Brezilya

Transkontinental Devletler: Kıtasal devletlerdir. Kitanın bir ucundan diğer ucuna kadar yayılan devletlerdir. Rusya, Kanada, ABD, Avustralya

CEVAP: B

35. Kenar Kuşak Hakimiyet Teorisi'nin kurucusu Nicholas J. Spykman'dır.

Halford Mackinder → Kara Hakimiyet Teorisi

Alfred T. Mahan → Deniz Hakimiyet Teorisi

Francis Fukuyama → Tarihin Sonu Teorisi

Samuel Huntington → Medeniyetler Çatışması Teorisi

CEVAP: B

36. Enerji Üretimi Yapılan Göller

- Tortum Gölü
- Hazar Gölü
- Çıldır Gölü
- Kovada Gölü

CEVAP: E

37. Dünyada karbon emisyon oranının en yüksek olduğu ülke Çin'dir. Bu durumun ortaya çıkmasında kullanılan fosil yakıtlarının oldukça fazla olması neden olmaktadır.

CEVAP: A

38. İlkçağlardan beri kullanılan enerji kaynağı odun tarih öncesi döneme kadar gider ancak 13. yüzyılda kömür kullanılmaya başlanmıştır. 18. yüzyılın başlarında buhar makinesinin yapılmasıyla kömürün önemi artmıştır (Buharlı gemiler, trenler). 1950'lerden sonra petrol yoğun bir şekilde tüketilmeye başlanmış daha sonra 20. yüzyılın başlarında doğal gaz ve günümüzde nükleer olmak üzere enerji kaynakları çeşitlenmiştir.

CEVAP: B

39. Soruda özellikleri verilen maden çeşidi krom madenidir.

CEVAP: A

40. Metaller: Dörde ayrılır.

- Demirli: Hematit, pirit.
- Demir Alaşımllar: Krom, nikel.
- Demirsiz Olanlar: Alüminyum, bakır.
- Değerli Madenler: Altın, gümüş.

CEVAP: E

41. Anadolu'da bakır sattıran ve kar yiyen rüzgâr olarak bilenen yerel rüzgâr fön rüzgârıdır.

CEVAP: C

42. • Kocaeli – İzmit
• Sakarya – Adapazarı
• Mersin – İçel
• Hatay – Antakya

CEVAP: D

43. Odunsu bitkilerin (zeytin, turuncgil, fındık, çay, incir vb.) ekim alanı sulama olanaklarının gelişmesiyle genişlemez. Odunsu bitkiler daha çok bölgenin iklim özelliğine göre değişirler.

CEVAP: C

44. Birinci Tarım Devrimi'nin ilk yaşandığı yer, tarihsel süreçte ilk yerleşmelerin de yaşandığı Bereketli Hilal (Mezopotamya) bölgesidir.

CEVAP: D

45. Pamuk üretiminde dünyada ilk sıralarda yer alan ülkeler sırasıyla Hindistan, Çin, ABD ve Pakistan'dır.

CEVAP: A

46. Kırsal kesimde yaşayan nüfusun yaptığı göçebe hayvancılık faaliyetleri genellikle mera hayvancılığı biçiminde yetiştirilmesini içerir. Bu nedenle göçebe hayvancılık etkinliklerinin yapıldığı ülkeler yer şekillerinin engebeli otlakların gür olduğu alanlardır. Ancak Avrupa'da özellikle de Hollanda'da bu tür faaliyetler oldukça azdır.

CEVAP: A

47. Ranch hayvancılığı: ABD, Kanada, Avustralya, Arjantin ve Brezilya gibi ülkelerde çiftliklerde yapılan modern hayvancılık yöntemidir. Şahsi mülkiyete ait arazilerdir. Daha çok sığır ve koyun yetiştirilir.

CEVAP: E

48. Tüm bölgesel kalkınma projelerindeki ortak amaç uygulanan yörede sürdürülebilir bir kalkınma özelliği ortaya koymaktır.

CEVAP: D

49. Günümüzde büyük fabrikalar doğrudan devlet tarafından değil özel teşebbüsler tarafından da kurulmaktadır.

CEVAP: D

50. • Yeterliliği yüksek ürünler: İncir, Fındık, Greyfurt, Kayısı
• Yeterliliği düşük ürünler: Soya, Ayçiçeği, K. mercimek, Mısır

CEVAP: E

51. Panama, Mısır, Yunanistan ve Almanya'da kanalların bulunmasına bağlı olarak insan eliyle açılmış su yolu bulunmaktadır. Ancak İran'da böyle bir durum söz konusu değildir.

CEVAP: E

52. Çin ve Almanya'da kullanılan fosil yakıt oranının daha fazla olmasına bağlı olarak asit yağmurlarının görülme ihtimali daha fazladır.

CEVAP: B

53. Cezayir ve İtalya'nın Atlas Okyanusu'na kıyısı bulunmamaktadır.

CEVAP: A

54. Batı Avrupa ile Güneydoğu Asya arasında yapılan deniz yolu ticaretinde verilen tüm su yolları kullanılmaktadır.

CEVAP: E

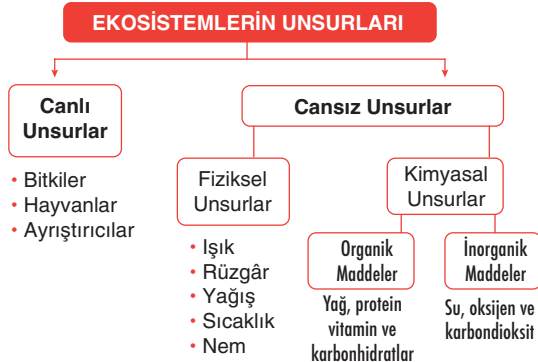
55. Kerkük-Yumurtalık Boru Hattı Irak petrolerinin Türkiye'ye taşınması ile ilgilidir. Hazar Havzası ile ilgisi yoktur.

CEVAP: D

56. Ermenistan Karadeniz'e kıyısı olmamasına rağmen örgüte üye ülkelerdendir.

CEVAP: D

57.

CEVAP: A

58. Senegal'in Gine Körfezi'ne kıyısı bulunmamaktadır.

CEVAP: E

59. Filipinler Ekvator'un kuzeyinde yer aldığı için soruda bahsedilen alanda toprağı bulunmamaktadır.

CEVAP: B

60. Soruda özellikleri verilen ülke Fransa'dır.

CEVAP: A

61. Coğrafya öğretim programında aynı konuların yıllar içinde detaylanarak ve genişleyerek ilerlemesi sarmallık ilkesi ile ilgilidir.

CEVAP: A

62. B seçeneğinde belirtilen sınıf içi planlamalara ağırlık verilmesi ve anlamlı öğrenme yaklaşımı (sunuş stratejisi) ile ilgilidir ve aktif öğrenme olarak tanımlanamaz.

CEVAP: B

63. I. Konular bazen yerel, bazen ulusal, bazen küresel ölçekte ele alınır.

II. Ülkeler tek tek ele alınır ifadesi yanlıştır. Ülkeler bölgesel işlevsel, ilişkisel olarak ele alınır.

III. Bu ifade doğrudur. Küresel ortam bir tema, bir işlev merkezinde ele alınır.

CEVAP: D

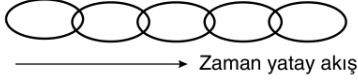
64. 2018 programında seçme ve yerleştirme sınavlarında hızlı test çözme gibi bir kazanım veya beklenti yoktur.

CEVAP: D

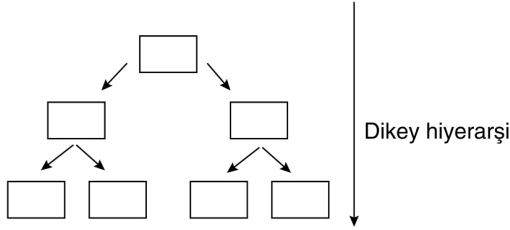
65. Bu soruda verilen öncüller konum analizi ile ilgilidir. Konum analizi; başka konumun mutlak algısı, sonradan ilişkilerin fark ettirilmesi ile ilgilidir.

CEVAP: A

66. Olaylar zinciri, zaman şeridi, senkronik şerid, tematik olay şeridi zamansal yatay akışı modeller.

Oysa kavram haritaları dikey hiyerarşik ilişkileri yansıtır.

CEVAP: A

67. I. Ders küresel ısınma teması çevresinde planlanmıştır.
II. 2018 Coğrafya Öğretim Programı'nda ara disiplinler yoktur.
III. Küresel ısınmasının etkilerinin kanıtlarla gösterilmesi kazanım ile uyumludur.

CEVAP: C

68. Fonksiyonel ya da işlevsel bölgeler yönetim özelliklerine göre sınıflandırılır. Bu nedenle cevap D seçeneğidir.

CEVAP: D

69. Postmodern Coğrafi Ekol; felsefeye paralel olarak 20. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Postmodern felsefenin dinamiklerinden hareketle coğrafyanın sömürü için kullanılması, coğrafi determinizmin eleştirilmesi, öznel yaklaşım bu ekolün temel özelliğidir.

CEVAP: B

70. I. Nüfusun doğu ve batıda dağılışı daire grafiği ile gösterilebilir.
II. Zaman çizelgesi ve tablolarda nüfusun zamansal değişimi gösterilebilir.
III. Demografi (nüfus haritaları) ile dağılışı yatay, dikey, zamansal boyutta incelenebilir.

CEVAP: E

71. Okulda öğrenme, tam öğrenme ve etkili öğrenme benzer özellikler taşır. Bu yaklaşımlarda öğrenme eksikleri öğrenciye has olduğu için işbirlikli öğrenme ile giderilemez. İşbirlikli öğrenme eksikler için kullanılmaz. Ancak işbirlikli öğrenme izleme testi öncesinde kullanılabilir.

CEVAP: D

72. Soruda bahsedilen durum programlı öğretim materyalidir. Programlı öğretim bireyselleştirilmiş öğretimdir. (II. öncül doğrudur.) Programlı öğretim bilgisayar tabanlı olarak uygulanabilir. (III. öncül doğru) I. öncül yanlıştır, programlı öğretim işbirlikli uygulanamaz. (I. öncül yanlış)

CEVAP: D

73. I. Panel bir tartışma tekniğidir.
II. Forum bir tartışma tekniğidir.
III. Konferans bir anlatım tekniğidir.
IV. Brifing bir anlatım tekniğidir.

CEVAP: B

74. Arazi çalışmasının performans formları ile ölçülmesi gerekir. Kontrol listesi, dereceleme ölçeği, analitik rubrik, likert tipi puanlama formu performans değerlendirme yaklaşımlardır. Oysa tanılayıcı dallanmış ağaç bilgi ve kavrama düzeyi becerileri ölçen kâğıt kalem testlerindedir.

CEVAP: C

75. Portfolyo (öğrenci ürün dosyaları) performans izleme sürecine dayanır. Bu çalışmalarda kalem kâğıt testleri kullanılamaz.

CEVAP: E